

ZÁVĚR A DODATKY

STUPNICE A AKORDY

Látka týkající se stupnic a akordů byla v metodickém sešitě Flautoškoly 2 probrána velmi důkladně (MS2, strany 61–64). Následující text upozorňuje zejména na rozšíření a změny vyplývající ze skutečnosti, že pracujeme se staršími a vyspělejšími žáky, a komentuje některá cvičení.

Stupnice a akordy v jednotlivých kapitolách ŽS3 neuvádíme, to však ani v nejmenším neznamená, že s nimi pravidelně nepracujeme. Považujeme za nemožné tuto látku rozčlenit do kapitol, věříme, že učitel vybere ve správnou chvíli potřebný materiál. Stejně tak nechceme navrhnout přesnou posloupnost jednotlivých tónin ani rychlost jejich střídání, ze zkušenosti však víme, že se mnohým pedagogům osvědčilo držet se v jedné tónině například dva nebo tři týdny, během kterých získá žák určitou zručnost. Souběžné cvičení více tónin je nad síly většiny dětí. Nepředpokládáme, že budou žáci na úrovni ZUŠ hrát ve všech tóninách stejně rychle, ani že budou systematicky procvičovat všechny uvedené stupnice a akordy – individuální přístup je nutností. Nicméně považujeme za správné, aby se každý žák s tóninami do čtyř křížků a čtyř béček seznámil alespoň v pomalém tempu. Šest stran v ŽS se snaží pokrýt danou látku v její úplnosti a představuje pro žáky dané kategorie těžko dosažitelné maximum.

Procvičování stupnic a akordů umožňuje lepší pochopení učiva hudební nauky; žáci, kteří pracují s Flautoškolou 3, by si již měli dokázat spojit teoretické poznatky s praktickým cvičením.

Způsob nácvičku se v některých detailech **odlišuje** od systému používaného ve **Flautoškole 2**:

- Hrajeme v celém rozsahu nástroje, který žák už ovládá.
  - Při průběžné práci postupně zvětšujeme rozsah stupnic i akordů podle přibíraných tónů.
- Směr měníme na tercii, kvintě nebo oktávě.
- Ve stupnicích nehrajeme tóny pod tóniku, v akordech ano.
  - Systém lze pochopitelně přizpůsobit a otáčet se i ve stupnicích na tercii či kvintě pod tónikou.
- Při změně směru na tercii a kvintě obvykle opakujeme závěrečný tón, mezi opakovanými tóny lze dýchat. Řiďte se zdravým rozumem.

- Na konci stupnice či akordu hrajeme vždy dlouhý tón.
  - Závěrečná prodloužená tónika napomáhá tonálnímu citění a nutí žáky udržet stabilní dech.

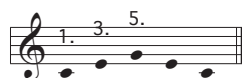
Připomenutí některých způsobů cvičení z MS2 (strany 62–63):

- stupnicový had
- cvičení v rytmech
- vynechávání not
- hraní „nasucho“
- zesilování, zeslabování.

Pro děti je poměrně obtížné pochopit a dobře zvládnout **princip aktivního pohybu prstů** (viz MS1, strana 54). Stupnice a akordy přináší vhodnou příležitost pro zdokonalování tohoto aspektu prstové techniky.

Legato je účinný způsob nácvičku prstových spojů, nicméně u dětí na něm nelze trvat v každé situaci – zejména u vysokých tónů nebo u spodních chromatických tónů je třeba velmi zvažovat, zda po žácích legato vyžadovat.

Cvičíme-li **obraty kvintakordů**, doporučujeme vždy nejdříve pomalu zahrát základní tvar, který poslouží jako uvedení do dané tóniny:

Poté pokračujeme v celém rozsahu odspodu nahoru a zpět (viz vzory v ŽS).

Akordy můžeme použít k opakovanému procvičování určitých spojů, v takové případě s nimi zacházíme jako s **prstovíky**.

Teoreticky lze při cvičení akordů využít rytmy uvedené v MS2 i ŽS3 u stupnicových cvičení, nicméně takové zadání je pro děti většinou příliš obtížné. Stejně tak mívají děti potíže s **akordy z paměti**, zejména pak s dominantními septakordy a zmenšenými septakordy na zvýšeném sedmém stupni. Doporučujeme, aby se žák (byť ve velmi pomalém tempu) pokusil dané akordy zahrát z paměti, při samotném nácvičku lze hru z paměti a z not různě kombinovat. **Velký rozklad** v ŽS **neuvádíme**, chápeme jej jako rozšiřující učivo, s nímž si učitel v případě potřeby poradí.

Připomínáme, že pro tón cis³ neexistuje použitelný prstoklad, proto stupnice a akordy v příslušných tóninách ukončujeme na tercii, kvintě či oktávě pod tímto tónem.